

Els fluxos d'alumnat a l'ensenyament secundari. Inèrcies i canvis malgrat les reformes educatives

Rafael Merino

Universitat Autònoma de Barcelona. Grup de Recerca Educació i Treball
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
Rafael.Merino@uab.es

Resum

El present article és una anàlisi dels fluxos educatius o la circulació de l'alumnat per l'ensenyament secundari des d'una perspectiva històrica. És a dir, s'han calculat aquests fluxos per a l'última etapa de la Llei general d'educació i per als primers anys d'aplicació de la LOGSE, a partir de les dades del Departament d'Ensenyament. Amb la comparació dels diagrames de fluxos que resulten de l'anàlisi estadística, es poden veure algunes discontinuïtats però també algunes tendències de fons que presenten una forta inèrcia, com ara la distribució entre ensenyament acadèmic i professional, la selecció interna del batxillerat o l'accés a la universitat. Per últim, es reflexiona sobre les possibilitats de l'última reforma plantejada, la LOCE, de modificar aquests fluxos.

Paraules clau: ensenyament secundari, reformes educatives, batxillerat, formació professional.

Resumen

El presente artículo es un análisis de los flujos educativos o la circulación del alumnado por la enseñanza secundaria desde una perspectiva histórica. Éstos se han calculado en el periodo que va de la última etapa de la Ley general de educación hasta los primeros años de implantación de la LOGSE, todo ello a partir de los datos del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. A través de la comparación de los diagramas de flujo, que resultan del análisis estadístico, se pueden apreciar algunas discontinuidades pero también algunas tendencias de fondo que presentan una fuerte inercia, como la distribución entre enseñanza académica y profesional, la selección interna del bachillerato o el acceso a la universidad. Por último, se reflexiona sobre las posibilidades que tiene la última reforma planteada, la LOCE, para modificar estos flujos.

Palabras clave: enseñanza secundaria, reformas educativas, bachillerato, formación profesional.

Abstract. *Students flows in secondary school. Stability and changes although educational reforms*

This article makes a flow analysis of student's circulation in secondary school, in an historical point of view. We are calculated the students flow during the last period of LGE (General Education Act) and during the first step of LOGSE (Educational System Act). The data are from Education Department (autonomous govern). We can compare the

results of statistical analysis, the flows diagrams, and we can see some changes but also some strong permanent trends, for example in choices between academic or vocational studies, the selection inside the academic track or the access to higher education. Finally, we discuss about the possibilities of the last reform, LOCE, to modify these flows.

Key words: secondary school, educational reform, academic studies, vocational training.

Sumari

Els fluxos amb el sistema LGE	Bibliografia
Els fluxos amb el sistema LOGSE	Annex estadístic
Comparació LGE-LOGSE i algunes reflexions sobre l'aplicació de la LOCE	

La reforma de l'ensenyament secundari ha estat en l'agenda política dels darrers vint-i-cinc anys. Els objectius de les reformes educatives són sempre grandiloqüents, ambiciosos, són la palanca del canvi social (progressiu o regressiu, segons la ideologia política que les impulsa), però acostumen a ser reformes mancades d'una reflexió aprofundida sobre les tendències de fons que poden afavorir una reforma o fer-la fracassar. Aquestes tendències es tradueixen en els fluxos d'estudiants, sobretot en els moments de transició d'una etapa a una altra del sistema educatiu. Aquest article pretén oferir precisament això, una visió dels fluxos a l'ensenyament secundari a partir de les dues grans reformes educatives, la dels anys setanta (LGE) i la dels anys noranta (LOGSE), per acabar amb algunes consideracions sobre els escenaris que s'obren amb l'últim intent de reformar el sistema educatiu amb la LOCE¹.

Des d'un punt de vista teòric, els fluxos són els resultats agregats de les microdecisions dels individus en funció de les seves constriccions socials i de les possibilitats d'accés, continuïtat i sortida de cada nivell regulat normativament pel sistema educatiu. Així, comparant els fluxos dels diferents sistemes, podrem veure les continuïtats i les discontinuïtats d'una manera gràfica, i discutir en termes quantitativs les condicions i possibilitats de qualsevol reforma sobre la construcció d'itineraris educatius.

Per a la construcció dels fluxos he utilitzat les dades oficials del Departament d'Ensenyament, que disposa de dos registres realitzats en moments diferents: les dades que els centres de secundària envien sobre matriculació i repetició i les dades que envien els centres sobre avaluació i graduació. Aquesta doble font fa que no sempre coincideixin les dues, és a dir, que es produeixin errors quan

1. Les dades treballades en aquest article són fruit de la meua tesi doctoral titulada *De la contrareforma de la formació professional de l'LGE a la contrareforma de la LOGSE. Itineraris i cicles de formació professional després de l'ensenyament secundari comprensiu*, llegida el 10 de juliol de 2002.

els centres envien les dades. Una característica molt més important d'aquestes dades és que són estoc. A partir d'aquestes dades no es pot fer una anàlisi longitudinal dels itineraris que fan els alumnes per les diferents etapes. Per això, he aplicat el mètode de reconstrucció «fictícia» elaborat per la UNESCO per a la comparació internacional de sistemes educatius a partir de les dades de matrícula, promoció i repetició (UNESCO, 1972; Guardiola, 1999).

Per simplificar l'anàlisi dels fluxos educatius, he comparat només dues generacions reconstruïdes: per a l'LGE, la generació que acabà l'escolarització obligatòria el curs 1989-1990, és a dir, els nascuts l'any 1976 (si fem l'abstracció que no hi ha repeticions), i que a partir del curs 1990-1991 comença el trànsit per l'etapa d'ensenyament secundari; i per a la LOGSE, la generació que acabà l'ensenyament obligatori el curs 1999-2000, és a dir, els nascuts l'any 1984. He triat la promoció de 1976 per a l'LGE perquè va ser l'última generació que va fer tot l'ensenyament sota l'esquema de l'LGE sense possibilitat de comparar amb el nou sistema (llevat d'aquells alumnes que feien l'ensenyament experimental). Per tant, és l'etapa madura de l'LGE, quan ja s'ha produït el gran creixement de l'escolarització (Planas i altres, 2001) i encara no està «contaminada» amb el període de transició entre un sistema i un altre, període procliu a modificacions en les accions (tant d'alumnes com de professors) davant dels canvis propers. Pel que fa a la generació de la LOGSE, és obvi que la promoció de 1984 està acabant el seu trànsit pel sistema educatiu, i amb les dades disponibles fins al 2000 només podem fer algunes hipòtesis que poden ser d'interès per elaborar escenaris de l'aplicació de la LOCE.

Els fluxos amb el sistema LGE

L'any 1970 es promulga la Llei general d'educació, que dissenya un sistema educatiu que ha durat vint anys, sota el qual s'han escolaritzat les generacions de la transició espanyola. A més, es tracta del període en el qual l'escolarització obligatòria esdevé un fet real, cosa que no havia passat amb cap llei educativa anterior. Així doncs, es pot dir que l'escolarització de la població entre sis i catorze anys es fa efectiva (Puelles, 1991), llevat d'algunes bosses d'absentisme persistent lligades a fenòmens de marginació social. Les desigualtats socials es traslladen sobretot a l'educació postobligatòria, on els diferents camins que han de triar alumnes i famílies reflecteixen oportunitats i expectatives també diferents.

Finalització de l'escolarització obligatòria

La primera qüestió que cal tenir en compte és quants alumnes acaben la primària amb el certificat i quants amb el graduat. Això donarà les possibilitats d'accedir a la via acadèmica o a la via professional. La taxa de graduació es manté al llarg del període estudiat (vegeu la taula 1 a l'annex) al voltant del 70%. Els darrers cursos d'existència de l'EGB, 1993-1994 i 1994-1995, puja una mica potser per l'efecte de «final de sistema», però és un augment molt poc signifi-

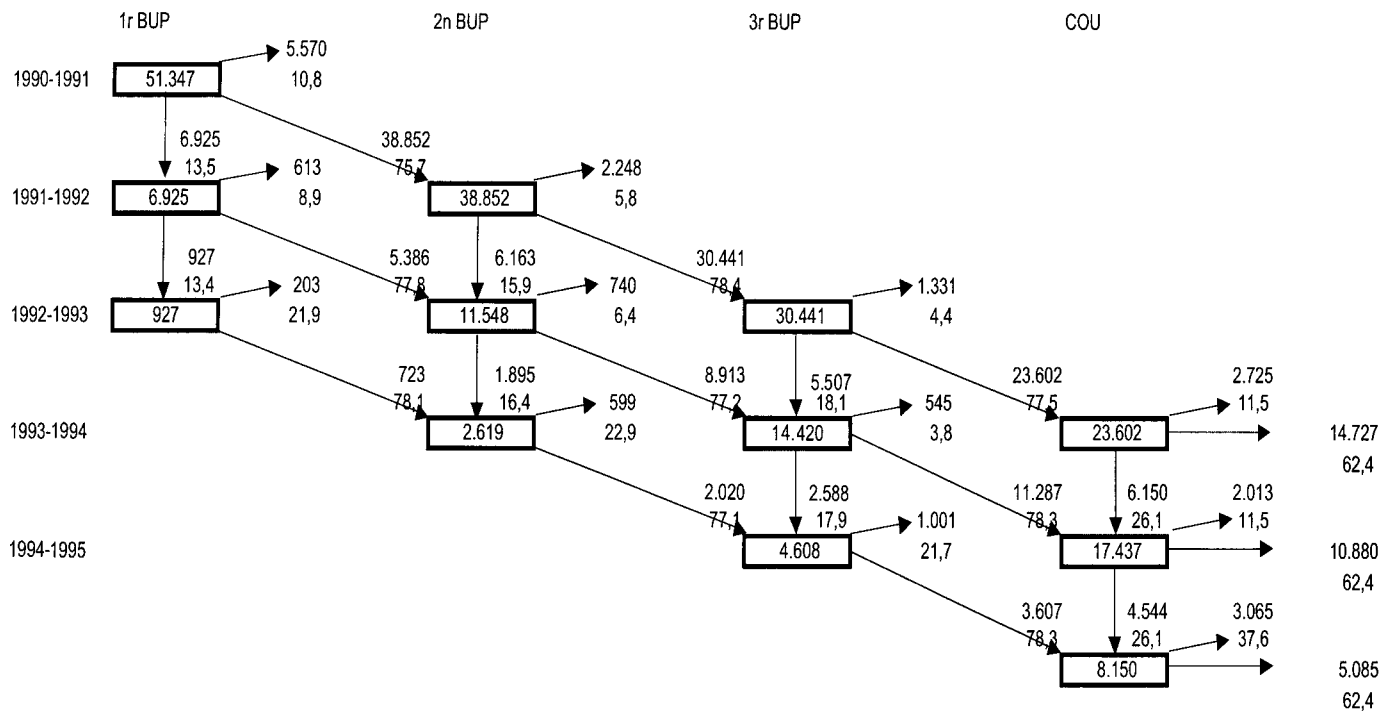
catiu. Així, podem dir que el 70% de la promoció que acaba l'ensenyament obligatori ho fa amb una sanció positiva per part del sistema educatiu i un 30%, amb una sanció negativa, és a dir, no ha superat amb suficiència els mínims exigits per la institució per continuar estudiant en la via acadèmica. Cal fer notar que la davallada demogràfica ja és sensible a partir de l'any 1990 (cal sumar a aquestes dades els alumnes que feien l'ESO de manera experimental, però són poc efectius), però aquesta davallada no afecta de manera significativa els percentatges de distribució de graduat i certificat escolar.

Així doncs, si prenem com a referència la promoció que acaba l'EGB el curs 1989-1990, veiem que 72.916 alumnes tenen el graduat i 31.365 tenen el certificat. Sempre segons les dades oficials del Departament d'Ensenyament, el curs 1990-1991 es matricularen de nou (és a dir, sense comptar els repetidors) 51.347 alumnes a primer de BUP i 46.946 a primer de FP1. D'aquests, la proporció d'alumnat amb el certificat és del 55% (25.820 en termes absoluts) i, per tant, els que tenen el graduat representen el 45% (21.126 alumnes) dels matriculats a primer de FP1. És a dir, una primera qüestió important que cal retenir és que prop de la meitat de l'alumnat que ingressa a la formació professional hauria pogut matricular-se al batxillerat, però per diferents motius no ho fa. Si calculem la diferència entre els alumnes que obtenen el certificat en finalitzar el curs 1989-1990 i els alumnes que es matriculen a primer de FP1 l'any següent amb el certificat, trobem que 5.545 alumnes abandonen el sistema educatiu. D'altra banda, si restem el nombre d'alumnes amb el graduat escolar dels alumnes graduats que es matriculen a FP i els alumnes graduats que es matriculen a primer de BUP, també tenim un nombre reduït d'abandons, 443 nois i noies que surten del sistema educatiu només amb el títol d'estudis primaris².

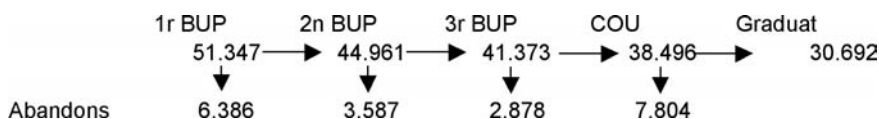
Fluxos a l'ensenyament acadèmic

L'evolució de l'alumnat que es matricula a primer de BUP fins al COU s'ha fet segons el mètode de generació reconstruïda de la UNESCO. A partir de les dades de les taules 2 i 3, es pot reconstruir de manera aproximada el que succeeix a la promoció que comença primer de BUP l'any 1990. Una hipòtesi del model és que els alumnes no poden repetir més de dos anys i hi ha dues constriccions importants: no es poden tenir en compte els possibles reingressos i els repetidors tenen les mateixes probabilitats d'aprovar que els no repetidors. Malgrat aquests supòsits, podem assegurar que la reconstrucció de la promoció s'acosta bastant al que succeeix a la realitat. De forma gràfica, aquesta reconstrucció es representa de la manera següent (gràfic 1).

2. En el cas de les sortides del sistema educatiu, tant en acabar l'etapa obligatòria com en els cursos successius, no podem controlar les reincorporacions posteriors, ja que no disposem de dades longitudinals individuals. Només en alguns casos, com ara la derivació de segon i de tercer de BUP a FP, es pot fer una aproximació del reingrés d'alumnes que abandonen la via acadèmica i entren en la via professional.

Gràfic 1. Reconstrucció històrica de la promoció de 1r de BUP.

Gràfic 2. Seqüència de progressió de la promoció de BUP.

És a dir, dels 51.347 estudiants que comencen 1r de BUP el curs 1990-1991, atenent les taxes de promoció dels quatre anys que dura el BUP i el COU, només 14.727 acaben amb el títol de COU, és a dir, el 29%. Un 21% completa el cicle amb un any de repetició i un 10%, amb dos anys de repetició. En total, doncs, podem dir que un 60% dels alumnes que comencen l'etapa secundària en el vessant acadèmic es graduen i poden accedir a la universitat. Si tenim en compte els abandonos que es produeixen cada any i cada canvi de curs, podem fer una seqüència de progressió resumida sense tenir en compte els anys, però sí la progressió de la promoció (gràfic 2).

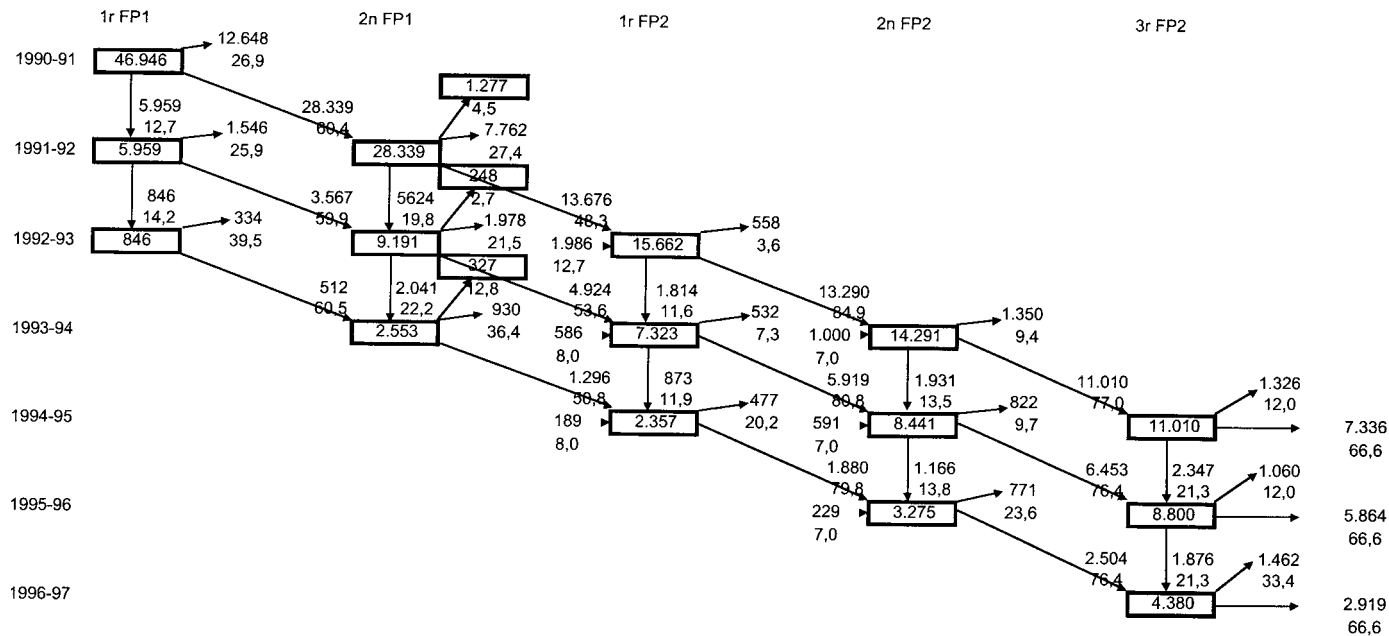
Així, tenim l'evolució de tota una promoció quan passa de primer a segon, de segon a tercer i de tercer a COU, amb els abandonos del sistema educatiu i amb el nombre de graduats³ final.

Fluxos de la formació professional

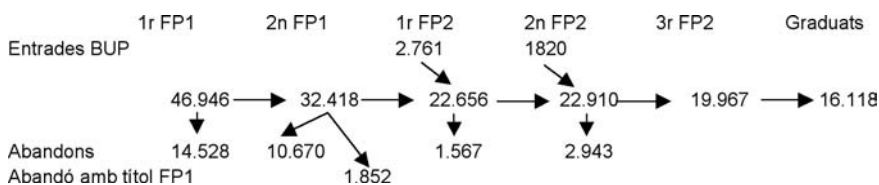
De la mateixa manera, he reconstruït la promoció que comença formació professional el curs 1990-1991. En el cas de l'FP és més complex de realitzar, perquè hi ha sortides del sistema educatiu amb graduació, que són els alumnes que es treuen el títol de FP1 però que no continuen el segon grau de formació professional. També cal tenir en compte les entrades d'alumnes de batxillerat directament a primer o a segon de FP2. Amb les dades disponibles, s'ha pogut reconstruir l'evolució d'una promoció de primer de FP1 (gràfic 3).

L'FP té molta més mobilitat que el batxillerat, com es demostra en aquest gràfic. Només el 16% dels matriculats a primer el curs 1990-1991 completa el cicle de primer i segon grau en cinc anys. Un 12% el completa amb un any de retard i un 6%, amb dos. En total, un 34% obté el títol de tècnic especialista. El filtre fort es dona en els dos primers anys de l'FP, ja que el 54% de l'alumnat que comença l'FP no arriba ni a tenir el títol de tècnic auxiliar. Hem de recordar que el volum més alt d'abandonos es dona precisament en la franja 14-16 anys (17 o 18 si comptem els repetidors), franja que serà integrada a l'ESO en el nou sistema. I, d'altra banda, arribar a obtenir el títol de FP1 és pràcticament garantia de continuar el segon grau, ja que només un 9% dels que obtenen el títol surten del sistema educatiu, la resta continua.

3. Fem servir la terminologia de la UNESCO i, per tant, *graduació* s'utilitza com a sinònim de *titulació*. No s'ha de confondre amb el graduat escolar, que és la titulació obtinguda pels alumnes que han aprovat l'EGB.

Gràfic 3. Reconstrucció històrica de la promoció de 1r de FP1.

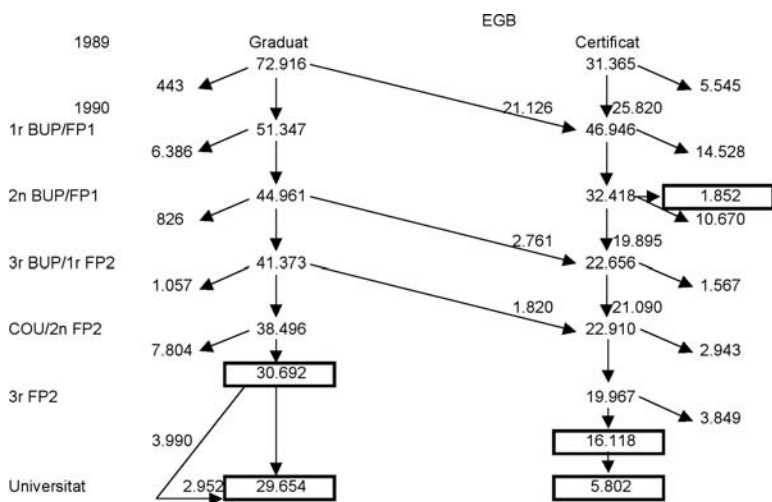
Gràfic 4. Seqüència de progressió de la promoció de FP.

Per resumir l'evolució de la promoció sense tenir en compte els anys transcorreguts i sumant els abandonos i les entrades a cada nivell, he construït el gràfic 4.

Diagrama de fluxos LGE

Amb totes aquestes dades, ja podem reconstruir el diagrama de fluxos per a tota la cohort que va finalitzar l'ensenyament obligatori el curs 1989-1990⁴. Amb els valors absoluts, ho podem veure al gràfic 5.

Aquest gràfic s'ha construït a partir de les dades comentades anteriorment. La distribució entre graduat i certificat és la referència inicial. A partir d'aquí,

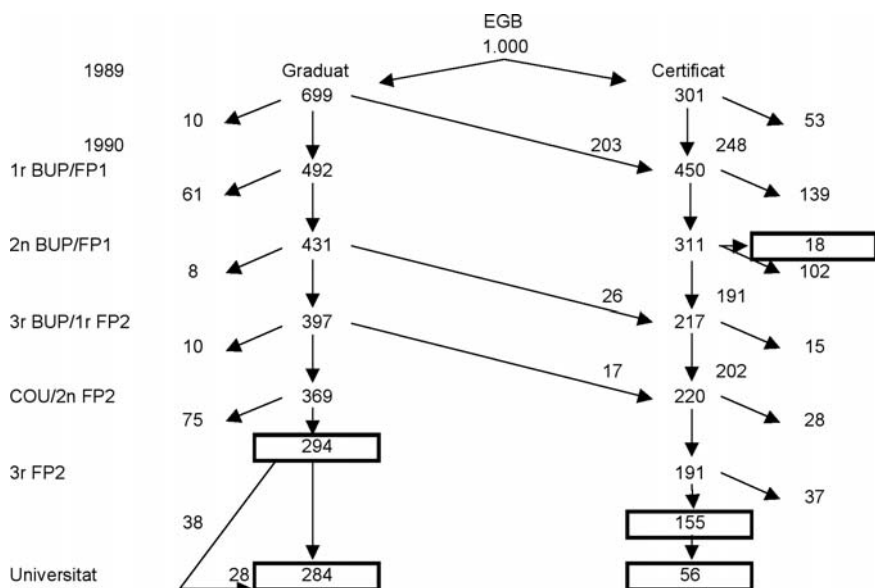
Gràfic 5. Diagrama de fluxos (valors absoluts) de la promoció 1989-1990 (LGE).

4. Les dades d'accés a la universitat s'han calculat a partir de les dades del DURSI (vegeu la taula 6).

es construeixen les seqüències de promoció per al BUP i per a l'FP (la columna de l'esquerra per a BUP i COU i la columna de la dreta per a FP), tenint en compte el transvasament de segon i tercer de BUP a primer i segon de FP2, els abandons i les promocions d'un curs al següent. Les xifres emmarcades representen les sortides del sistema amb títol o la finalització de cicle. L'accés a la universitat, que també s'emmarca en negreta, s'ha fet calculant la mitjana de superació de les PAAU dels anys 1993-1995 (un 87%) i suposant una recuperació del 74% per als repetidors de la selectivitat⁵, i la mitjana d'accés per la via de l'FP dels anys 1992-1996, un 36%.

Per analitzar millor aquest gràfic, i sobretot per poder comparar-lo amb altres cohorts més o menys nombroses, s'han transformat les quantitats en taxes sobre mil alumnes, de tal manera que en queda el gràfic 6.

Amb aquests números, ja podem fer algunes consideracions de la circulació dels estudiants sobre la secundària amb el model de LGE, si més no, en l'última etapa de la seva vigència:

Gràfic 6. Diagrama de fluxos (valors sobre mil) de la promoció 1989-1990 (LGE).

5. Aquesta és una dada molt feble, ja que les dades del DURSI recullen conjuntament la matriculació a les PAAU de repetidors i d'alumnes que han fet el COU a l'estranger. El 74% és la mitjana dels anys 1993-1995 d'aprovat respecte al nombre de matriculats (i no del total d'alumnes que han suspès la selectivitat). En qualsevol cas, suposem que la taxa de recuperació és força elevada.

- De cada 1.000 alumnes que acaben l'EGB, aproximadament un 70% obté el graduat escolar i un 30%, el certificat d'escolaritat.
 - El graduat escolar dóna la possibilitat d'optar per la continuïtat acadèmica i propedèutica o per una via professionalitzadora. La majoria opta per la via acadèmica, però al voltant d'una tercera part dels graduats opta per ingressar en la via professional. Per desgràcia, les estadístiques oficials no permeten qualificar aquest col·lectiu; per tant, no sabem les característiques socials ni biogràfiques que ens podrien explicar, si més no en part, per què s'opta per una via que socialment és considerada «per als certificats». Aquest contingent de graduats que es matriculen a l'FP representen gairebé la meitat de l'alumnat de FP. Per tant, aquí tenim una clara dissociació entre la imatge social de l'FP, considerada per als «fracassats», i una presència molt important de nois i noies que han obtingut la suficiència acadèmica. Per tant, podem dir amb Carabaña que hi ha hagut una demanda social de FP, que des de la seva implantació ha crescut més que la del batxillerat (Carabaña, 1988). Una altra qüestió, que veurem més endavant quan analitzem els fluxos amb la LOGSE, és si *de facto*, existien pràctiques d'avaluació d'alguns centres que donaven el graduat a nois i noies que no es veien amb possibilitats d'afrontar un batxillerat amb èxit, com afirmen alguns autors (Pablo, 1996; AD, 1999).
 - La sortida del sistema educatiu es fa més pronunciada durant l'FP1. Pràcticament la meitat dels alumnes que comencen no acaben i, per tant, no obtenen cap títol. La majoria dels que aproven continuen estudiant a l'FP2⁶.
 - El pas de l'alumnat pel batxillerat també acumula fracassos, no tan nombrosos com a l'FP. Dels 492 que comencen primer de batxillerat, 79 (un 16%) no arriben a tenir el títol de batxiller, i 75 (un altre 15%) no aproven el COU. És a dir, gairebé un 30% dels que comencen primer de BUP no obtenen la credencial necessària per accedir a la universitat. Una bona part del fracàs o del desencís provocat pel batxillerat es reconduïx cap a l'FP de segon grau, en concret 43 dels 61 que abandonen a segon o a tercer de batxillerat⁷.
 - En general, doncs, podem dir que, d'una generació, pràcticament la meitat (449) obté un títol de secundària superior i té una escolaritat llarga. Una mica més d'un terç (383) ha sortit del sistema educatiu sense cap títol
6. En aquest sentit, hi ha hagut una millora considerable respecte als primers anys d'aplicació de l'LGE. Citant dades del Ministeri d'Educació de l'any 1982, el 70% dels alumnes que començaven FP1 no n'acabaven el primer cicle; del 30% que seguien, el 20% no n'acabaven el segon cicle; i per acabar de situar el panorama difícil de l'FP, la meitat dels que l'acabaven s'ocupaven en activitats que no tenien res a veure amb l'especialitat cursada (Montcada, 1987). L'explicació que dóna aquest autor és que l'FP va ser abans un element d'escolarització que de preparació de mà d'obra per a un mercat de treball que preferia habilitats generals (op. cit., p. 21).
7. No totes les sortides de BUP cap a l'FP són necessàriament de fracàs, ja que la majoria dels que ingressen a segon de FP2 tenen el títol de batxiller per imperatiu legal (vegeu l'apartat següent).

de secundària, i la resta (173) surt del sistema educatiu amb el títol de batxiller o amb el títol de FP1 amb més cursos de FP2⁸ o sense.

- Finalment, l'accés a la universitat es produeix per dues vies, la via acadèmica i la via professional. La via acadèmica és la més nombrosa, ja que el 87% dels que aproven el COU ingressen a la universitat el curs següent (percentatge que es podria elevar al 95% si tenim en compte els que ho intenten al cap d'un any). Per la via professional hi accedeix un de cada tres titulats de FP2.

Els fluxos amb el sistema LOGSE

Ara farem la reconstrucció dels fluxos educatius amb la LOGSE. Aquesta reconstrucció és molt més difícil, perquè encara som en un període de transició. La primera generació totalment escolaritzada als quatre anys de l'ESO va acabar l'etapa obligatòria el curs 1999-2000; per tant, farien falta uns quants anys per veure el trànsit per l'ensenyament secundari postobligatori. D'altra banda, ens podem trobar amb fenòmens transitoris provocats per l'adaptació (o inadaptació) als canvis que suposa un sistema educatiu amb noves regles de joc. A més, la promulgació de la LOCE ens ha impedit veure com s'hagués consolidat el nou sistema educatiu a mitjà termini⁹.

Obviament, l'objectiu d'aquesta reconstrucció és la comparació amb el que passava abans. Fer comparacions és una tasca complicada, si no desagradada. Complicada, perquè no sempre estan clars els criteris i les equivalències entre diferents països o entre un sistema vell i un sistema nou. I desagradada, perquè normalment la lectura que se'n fa és en termes de rànquing (sobretot quan es tracta de països o territoris) o de millora o empitjorament de la situació, depèn de qui ho miri. Malgrat tot, ni les dificultats tècniques ni les prevencions ètiques no ens poden fer defugir una certa comparabilitat de diferents sistemes, amb l'ànim no tant de pontificar sobre quin és el «millor», sinó de donar llum a les estratègies dels individus i les famílies, així com del professorat i dels centres, davant d'un nou context sistèmic.

Finalització de l'ensenyament obligatori

El primer pas que cal fer és la reconstrucció de la promoció d'ESO. A causa de tota la problemàtica que ha generat la generalització d'aquesta etapa,

8. La suma de les tres xifres no fa 1.000, per l'arrodoniment dels càlculs relatius sobre els absoluts.
9. Aquesta seria una de les primeres observacions que caldria fer a la darrera reforma educativa. La LOGSE va ser promulgada vint anys després de l'LGE, quan ja s'havien format quinze generacions d'infants i joves. En canvi, la LOCE ha estat promulgada dotze anys després de la LOGSE, amb només cinc generacions escolaritzades amb el nou sistema. Aquesta rapidesa de canvis contrasta amb la necessitat que les reformes siguin lentes, segons Husén (citat per Pedró i altres, 1998), per garantir-ne l'èxit.

sobretot el segon cicle, perquè s'obligava nois i noies de catorze a setze anys a continuar escolaritzats i això ha provocat rebuig tant per part de l'alumnat com per part del professorat, he considerat oportú partir de 3r d'ESO, ja que és on tenim assegurat el 100% de la promoció, perquè els abandons ja comencen en aquest curs (per exemple, d'alumnes que han acumulat un retard escolar i ja tenen setze anys quan arriben a 3r o 4t d'ESO). També el 3r d'ESO coincideix amb els catorze anys de finalització de l'antiga EGB i la derivació cap a BUP o cap a FP.

Amb les dades disponibles (taula 8) es pot comprovar que les repeticions s'acumulen al final de cada cicle de l'ESO i que la primera generació plenament escolaritzada a tota l'etapa comença el curs 1996-1997¹⁰. Pel que respecta a les dades de repetició i de graduació a 4t d'ESO, cal fer un comentari respecte al tractament que reben i com es recullen. Les dades de matriculació i repetició a la columna de 4t d'ESO són les dades de la matrícula oficial, que es recullen de setembre a desembre a l'inici de cada curs acadèmic. En canvi, al final de cada curs acadèmic els centres envien una memòria al Departament d'Ensenyament amb les dades resultants de l'avaluació. En aquesta avaluació se sanciona la graduació, la no-graduació o la possibilitat de repetir curs (de «romandre», segons la terminologia pedagògica oficial). Ara bé, aquesta avaluació es fa sobre el total d'alumnes que s'avaluen, és a dir, sobre el total d'alumnes que són presents el juny o el setembre. Per tant, el total d'avaluats (última columna a la taula) sempre és sensiblement inferior al nombre de matriculats. Aquí ja tenim un desajust que suposem que es tracta bàsicament d'abandons, a més de possibles errors, perquè són dos registres estadístics diferents. El segon desajust el trobem entre la xifra d'alumnes que en teoria han de «romandre» i els que efectivament es matriculen el curs següent i són consignats com a repetidors. Els repetidors efectius sempre són menors que els que haurien de romandre, per la qual cosa podem deduir que són casos d'abandó o, dit amb propietat, de certificació (és a dir, de no-graduació).

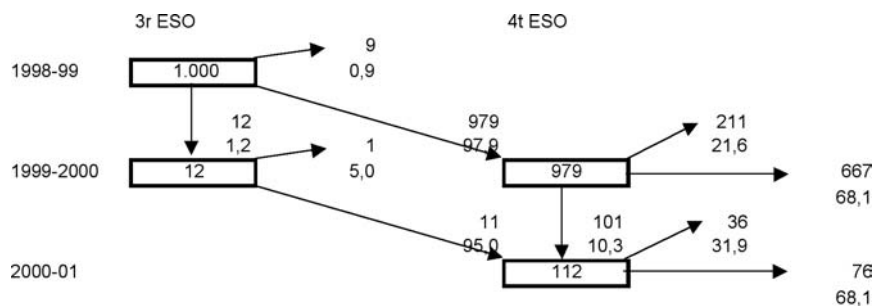
L'evolució del nombre de graduats és dels indicadors més buscats per poder mesurar l'èxit o el fracàs de la reforma educativa. La taula 9 de l'annex mostra l'evolució des dels anys experimentals amb pocs alumnes fins a les darreres promocions plenes. Els primers anys d'aplicació de la reforma, molt minoritària i experimental, tenen uns percentatges de graduació al voltant del 60%, sensiblement més baixos que la distribució 70-30 que tenia l'EGB en el mateix període. A partir del curs 1995-1996 i amb la progressiva generalització de la reforma, el percentatge de graduació torna a la distribució 70-30. Aquesta situació pot decebre els que esperaven que, amb l'extensió de l'escolarització obligatòria, augmentaria dràsticament el fracàs escolar, però també pot decebre els que conceben l'ESO com una etapa de mínims culturals generals per a tothom i, en conseqüència, la sortida del sistema edu-

10. Aquestes dades desdiiuen una de les justificacions més amplificades de la LOCE, i és la promoció automàtica de l'ESO. Ni la LOGSE en el seu redactat ho justificava ni la realitat de l'avaluació dels equips docents ho aplicava.

catiu sense una titulació mínima hauria de ser d'una minoria que requeriria accions intenses com ara els programes de garantia social. També hem d'apuntar que són dades per a tot Catalunya (per tant, una mitjana que pot amagar i de fet amaga realitats territorials molt diferenciades)¹¹, i que les pràctiques d'avaluació també poden ser molt diverses en funció de l'equip docent de cada institut, així com de les pressions que reben de les famílies o de la mateixa Administració.

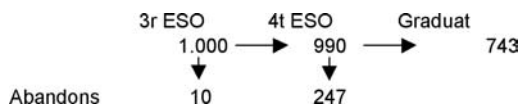
Per tant, i insistint en la provisionalitat de l'anàlisi, podem trobar que les dades per a 3r i 4t d'ESO de les darreres promocions, 1996-1999, són dades que tenen una certa consistència i fiabilitat del que pot passar en els anys següents. Per reconstruir les taxes de repetició, promoció i abandó d'aquest període, hem posat en relació el nombre de graduats amb el nombre de matriculats (taula 10). S'ha optat per elaborar la reconstrucció de la promoció amb les dades dels cursos 1998-1999 i 1999-2000, i aplicar les taxes del curs 1999-2000 al curs 2000-2001. Per tant, els cursos successius seran fonamentals per veure si la reducció de la no-graduació augmenta, s'estabilitza o s'incrementa (gràfic 7)¹².

Aquestes dades ens mostren que el 67% dels alumnes que comencen 3r d'ESO acaben en dos anys, i un 8%, en tres anys. És a dir, en total, el 75% d'una promoció és graduat en ESO, i un 25% no arriba als mínims per graduar-se. La seqüència de progressió que comptabilitza els abandons és la que es mostra al gràfic 8.

Gràfic 7. Reconstrucció històrica de la promoció de 3r d'ESO.

- En un estudi realitzat l'any 1997 al Vallès Occidental es va trobar que «12 IES no acrediten graduació per sobre del 37% de les promocions: 9 instituts estan suspens en una franja del 37 al 47 per cent i tres IES tenen una taxa de no-graduació que supera el 50%» (GRET, 1997).
- Com que no es podrà seguir una promoció única, no té sentit elaborar les reconstruccions històriques amb valors absoluts. Per això, elaborarem tots els gràfics amb valors relatius a 1.000, per poder després utilitzar les taxes per elaborar una reconstrucció fictícia d'una promoció.

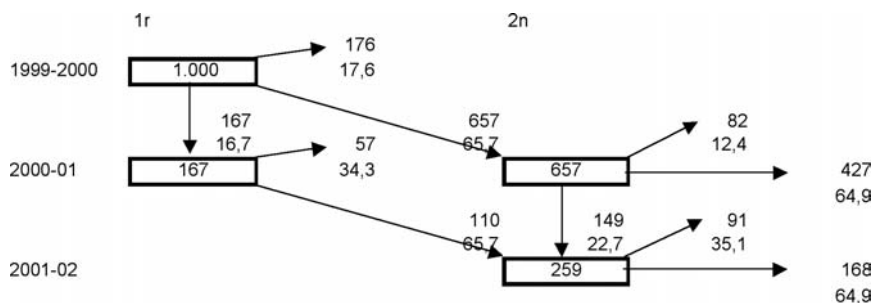

Gràfic 8. Seqüència de progressió de la promoció d'ESO.

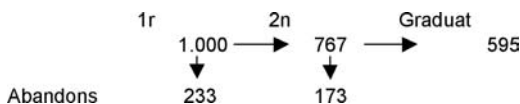
Fluxos a l'ensenyament acadèmic

El pas següent és la reconstrucció de la promoció de batxillerat (taules 11 i 12). S'ha treballat sobre el supòsit que les taxes del curs 1999-2000 són similars a les dels anys successius. A diferència de l'ESO, l'aplicació experimental del batxillerat LOGSE al primer quinquenni dels anys noranta va tenir un èxit notable si fem notar que les taxes de promoció estaven al voltant del 70%, encara que, comparativament, les repeticions eren menys abundants, però no els abandons. L'any de referència que hem agafat, el curs 1999-2000, la taxa de promoció era del 65%, del 23% la de repetició i del 12% la d'abandó. Amb aquestes dades, la reconstrucció de la promoció quedaria de la manera indicada al gràfic 9.

El 43% dels estudiants que comencen el batxillerat es treuen el títol en dos anys, i un 17, en tres, és a dir, amb un any de repetició. En total, un 60% dels alumnes que comencen acaben essent batxillers. Si tenim en compte els abandons, fent abstracció de la durada, surt la seqüència de progressió indicada al gràfic 10.

Gràfic 9. Reconstrucció històrica de la promoció de batxillerat.

Gràfic 10. Seqüència de progressió de la promoció de batxillerat.

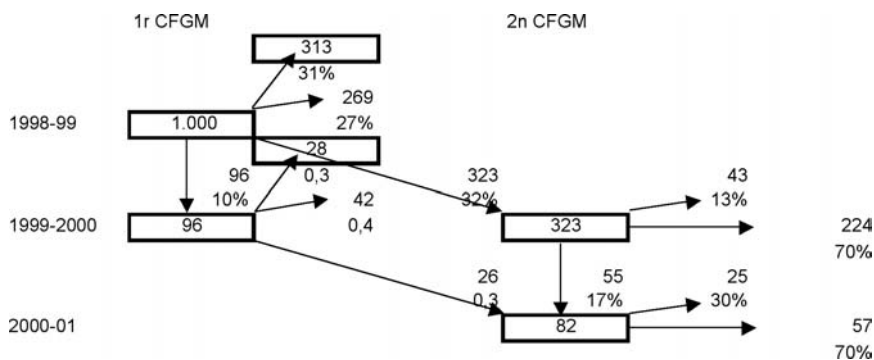
És a dir, de cada 1.000 estudiants que inicien el batxillerat, pràcticament una quarta part abandona el primer any. La reducció del batxillerat de quatre a dos anys tindrà unes consideracions especials a l'apartat següent. En total, gairebé un 40% dels alumnes que han començat primer de batxillerat s'ha quedat a mig camí, sense aconseguir el títol de batxiller ni poder optar a la universitat.

Fluxos de la formació professional

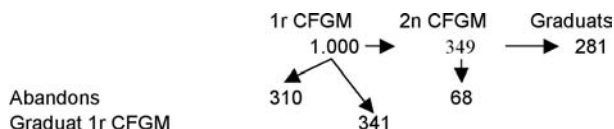
Recollir les opcions per la via professional amb el nou sistema resulta força més complicat, perquè ja no existeix una promoció que comenci a un primer curs que podia durar fins a 5è (3r de FP2). L'FP ha passat, en teoria, d'un itinerari a dos cicles separats entre si, curts i bàsicament professionalitzadors. A més, la durada dels cicles formatius depèn del tipus de cicle. Fins i tot la intenció original era trencar la idea de «curs acadèmic» i optar per crèdits d'aplicació variable, sobretot els crèdits corresponents a la formació en centres de treball. Això ha complicat força les tasques d'organització i planificació del centre, però, per simplificar la dinàmica escolar (i les estadístiques oficials així ho recullen), s'han resituat els crèdits de durada variable en cicles que duren un curs o que duren dos cursos. Però hi ha famílies professionals que només tenen cicles de dos cursos i hi ha famílies que tenen cicles d'un curs o de dos cursos. Però el màxim nivell de desagregació de les dades disponibles és el de les famílies professionals. Per això hem fet una aproximació per famílies, que no és exacta però ens pot donar una idea de la promoció d'alumnes als CFGM i CFGS. En aquests últims, es dona una sobredimensió de les taxes de graduació, ja que de famílies importants (amb un percentatge important d'alumnes respecte del total), com ara administració i sanitat, surten més graduats perquè se sumen els graduats dels cicles d'un curs amb els graduats de cicles de dos cursos. Un altre aspecte que cal tenir en compte és que no es pot diferenciar l'origen acadèmic dels alumnes. És a dir, hem de suposar que les taxes de promoció, abandó i repetició són iguals per als alumnes que vénen per la via acadèmica «reglamentària» (ESO per a CFGM i batxillerat per a CFGS) que per la via acadèmica de l'LGE o per les proves d'accés. Malgrat aquests inconvenients, és l'única manera de fer una aproximació al que està passant dintre dels cicles formatius (taules 13 i 14).

De la mateixa manera que he fet abans amb l'FP antiga, que considerava les sortides de FP1 amb títol de forma diferenciada, aquí he distingit les sortides de primer amb títol (graduats 1r), que correspon a les famílies que, de forma total o majoritària, tenen cicles d'un curs acadèmic. La reconstrucció històrica, doncs, quedaria així (gràfic 11).

Una mica més de la meitat es treu el títol de tècnic mitjà en el temps que toca (un o dos cursos acadèmics, segons el cicle), i un 9% amb un curs de repetició. En total, al voltant d'un 60% d'alumnes que ingressen en els CFGM obtenen el títol. Comptant els abandons, la seqüència de progressió seria la que es mostra al gràfic 12.

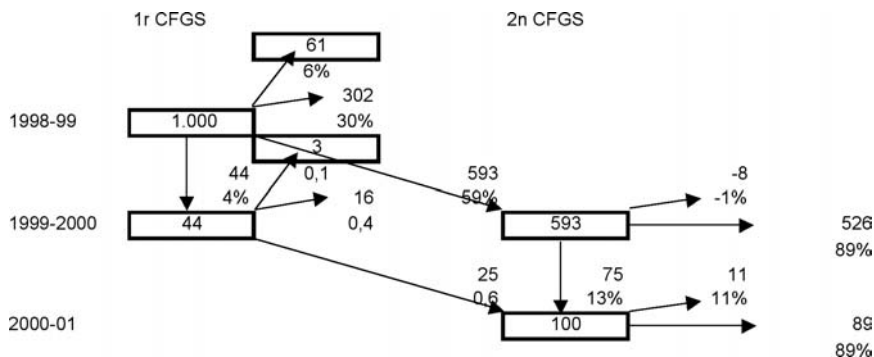
Gràfic 11. Reconstrucció històrica de la promoció de CFGM.

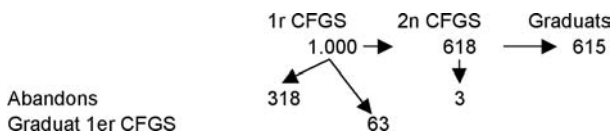
Gràfic 12. Seqüència de progressió dels CFGM.

Per analitzar què passa al grau superior tenim les mateixes dificultats en les dades disponibles, però s'ha pogut reconstruir a partir de les taules 15 i 16 (gràfic 13); i la seqüència de progressió és l'indicada al gràfic 14.

En definitiva, pràcticament un terç dels alumnes que s'han matriculat a primer ho deixen córrer (aquesta és, potser, la dada més bona i consistent). Al voltant del 70% es treuen un títol, amb molt poques repeticions, cosa que els

Gràfic 13. Reconstrucció històrica de la promoció de CFGS.

Gràfic 14. Seqüència de progressió de la promoció de CFGS.

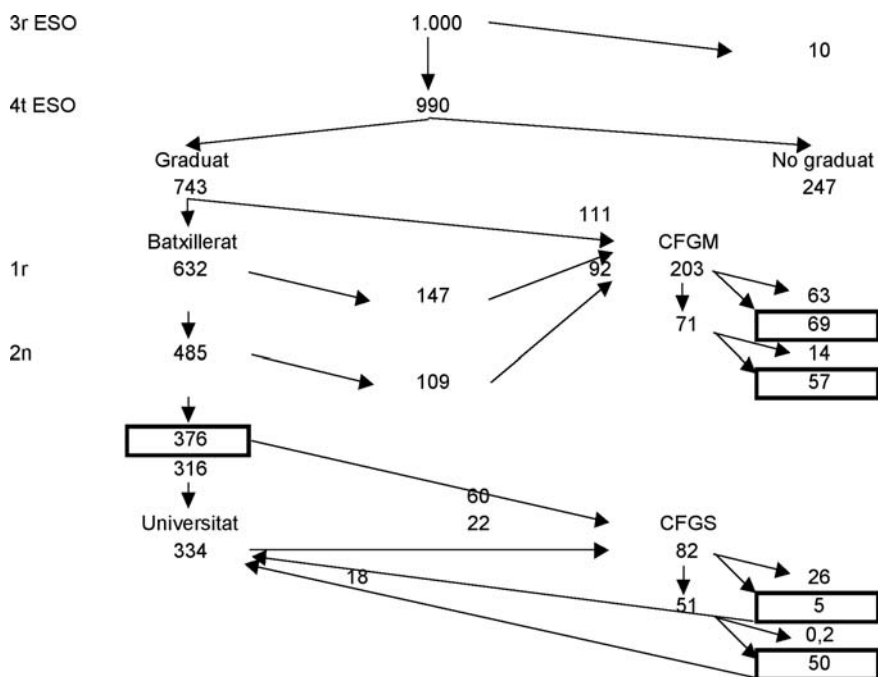
diferència de l'alumnat de CFGM (amb una taxa de repetició a primer del 10%, mentre que als CFGS aquest percentatge baixa a la meitat).

Diagrama de fluxos LOGSE

Abans de passar a la reconstrucció de tota la cohort, s'ha de calcular el percentatge d'accés d'una etapa a una altra. Com que no podem seguir temporalment aquesta cohort, per manca de temps d'aplicació de la reforma i també pel disseny a voltes «circular» de l'actual reforma educativa, l'única manera de reconstruir una cohort fictícia és fixar uns percentatges d'accés de graduats d'ESO a CFGM i batxillerat, percentatges d'accés de batxillerat a CFGS i universitat i percentatges d'accés de CFGS a universitat. S'han calculat, a partir de les dades disponibles (taules 17, 18, 19 i 20) i amb algunes hipòtesis interpretatives, les diferents taxes de transició, que es reflecteixen al gràfic 15.

D'aquest diagrama de fluxos podem fer alguns comentaris d'interès del que està passant amb la circulació dels alumnes pel sistema educatiu:

- Una quarta part de l'alumnat queda fora del sistema educatiu als setze anys, sense possibilitats de continuar. Els que vulguin reincorporar-s'hi hauran d'esperar a tenir divuit anys i experiència laboral per poder fer les proves d'accés als CFGM. Si al fracàs en l'ESO hi afegim els 241 que no obtenen un títol superior, tenim que pràcticament la meitat de l'alumnat es queda per sota de la secundària superior en termes de títols amb valor de canvi en el mercat de treball.
- L'opció majoritària dels graduats de secundària és continuar estudis al batxillerat, un 85%. Això redueix l'opció professional al 15%, si més no immediatament després de graduar-se. Tornar a plantejar-se una opció professionalitzadora pot ser plausible per al 36% dels que fracassen al batxillerat.
- Un terç de la generació arriba a la universitat, la majoria a través de la via propedèutica del batxillerat i una petita part després d'haver passat per una formació professional de grau superior. L'opció dels batxillers per la via professionalitzadora de ràpida inserció en el mercat de treball és molt feble, només engresca el 16% dels batxillers, i segurament és perquè no han entrat a la carrera universitària desitjada, i l'objectiu de tornar a la universitat es compleix en alguns dels que acaben el CFGS.
- Prop d'un 20% de cada promoció té un títol professional, encara que un 10% més ha començat un cicle formatiu però no l'ha acabat.

Gràfic 15. Diagrama de fluxos promoció teòrica (LOGSE).

Comparació LGE-LOGSE i algunes reflexions sobre l'aplicació de la LOCE

Un cop arribats en aquest punt, la comparació entre el que passava amb la Llei general d'educació, si més no a l'última etapa, i el que ha succeït amb la LOGSE esdevé del tot necessària i pertinent. Torno a insistir en les precaucions que cal tenir en tota comparació de sistemes educatius i que les dades sobre els fluxos de la LOGSE són precàries per força. Malgrat això, aquesta comparació ens pot donar algunes idees per a la reflexió sobre l'esdevenidor del sistema.

Continuïtat i canvi en els fluxos LGE-LOGSE

Com hem pogut veure als diagrames de fluxos, hi ha uns elements que són de continuïtat i uns altres que són de canvi. Malgrat el canvi sistèmic, algunes tendències de fons són persistents i busquen la manera d'adequar-se al nou marc normatiu. Aquests elements de continuïtat són els següents:

- No varia gaire el contingent d'alumnes que queden exclosos del sistema educatiu sense una titulació mínima. Amb l'LGE, 294 alumnes de cada 1.000 surten sense el graduat ni el títol de FP1, ja que la majoria dels que

abandonen l'FP1 són els certificats, com veurem als estudis de cas. Amb la LOGSE, els dos anys més d'escolaritat obligatòria donen 257 alumnes sense la titulació mínima. Encara que és menor, és probable que els centres siguin més generosos en l'avaluació, perquè una part dels que no serien graduats són «recuperables» en la formació professional.

- La quantitat d'alumnes que entren en la via professional a partir dels setze anys (edat teòrica) és molt similar. Amb l'LGE, després de 2n de BUP o 2n de FP1, entren 217 alumnes en la via professional, xifra propera als 203 matriculats als CFGM.
- Amb la LOGSE no augmenta significativament la quantitat total de titulats de formació professional que «produceix» el sistema. Si sumem els titulats de grau mitjà i els de grau superior, són 181, però la suma dels titulats de FP1 i FP2 en suposava 173; per tant, no hi ha una producció sensiblement superior de la promoció d'alumnes.
- La base d'estudiants que entren al batxillerat s'ha ampliat, però l'eficàcia, és a dir, la relació entre els titulats i els que es matriculen a primer (una altra manera de mesurar la relació *input/output*) es manté igual: el 60% a l'LGE (294/492) i el 59% a la LOGSE (376/632).

Els elements de canvi més significatius són els següents:

- Ha augmentat sensiblement la proporció de la generació que entra al batxillerat¹³. Amb el sistema LGE un 70% dels graduats escolars continuaven estudis en el BUP (492/699). En canvi, aquest percentatge puja al 85% amb el sistema LOGSE (632/743). Si fem la comparació per edat teòrica, la visualització d'aquesta diferència impacta més. Als setze anys, amb el sistema anterior, 397 alumnes (sempre de cada 1.000) eren al batxillerat (3r de BUP), i amb l'actual a primer de batxillerat en trobem 632. Per tant, la producció final de títols augmenta amb la LOGSE, 376 (i amb l'LGE, 294). I l'augment de títols de batxiller fa augmentar l'entrada a la universitat (256 amb l'LGE i 316 amb la LOGSE).
- En concordança amb aquest punt, si augmenta la proporció que va a batxillerat, lògicament disminueix la proporció de graduats que opten per la via professional. Amb l'LGE pràcticament un 30% dels graduats escolars optava per entrar a l'FP1 (203/699). En canvi, amb la LOGSE només ho fa un 15% dels graduats en secundària (111/743).
- A més, el rendiment o eficàcia de la formació professional ha baixat, ja que amb l'LGE, set de cada deu alumnes que entraven a l'FP2 obtenien el títol

13. Cal donar la raó a Marchesi en la seva hipòtesi que, en la mesura que augmenta l'escolaritat obligatòria, augmenten els alumnes que van al batxillerat i els que l'acaben (Marchesi, 1998). D'altra banda, aquest és un fenomen europeu, el progressiu «desplaçament acadèmic», és a dir, un augment de les opcions acadèmiques en detriment de les professionals que fins i tot ha arribat a Alemanya, que ha tingut una crisi de matriculació de l'opció vocacional *Hauptschulen* (Green i altres, 2001).

(155/217), i en canvi amb la LOGSE només són sis de cada deu els alumnes que entren a un CFGM i obtenen el títol (126/203).

Algunes qüestions en referència a la LOCE

La comparació entre el sistema LOGSE i el sistema LGE planteja algunes reflexions pertinents al debat actual sobre la nova reforma. En primer lloc, queda clar que el sistema educatiu ha avançat en la integració dels escolars fins als setze anys¹⁴, però ha augmentat l'externalització del fracàs de l'ensenyament obligatori. El Departament d'Ensenyament no disposa de dades sobre la derivació a programes de garantia social (fruit precisament d'aquesta externalització del fracàs), i és probable que la rebaixa de l'accés als programes d'iniciació professional agreugin aquesta externalització i la facin encara més prematura.

Aquesta externalització del fracàs ha fet més selectiva la formació professional. En aquest sentit, la via professional ha perdut la capacitat recuperadora del fracàs escolar, encara que aquesta capacitat ja era de per si mateixa reduïda. La introducció d'itineraris a l'interior de l'ESO probablement farà que l'itinerari tecnològic sigui la via de recuperació dels alumnes amb menys rendiment, amb una orientació clara cap als cicles formatius de grau mitjà.

La disminució del batxillerat a dos anys deixa molt poca distància entre el final de l'etapa obligatòria i l'accés a la universitat. És possible que aquest fet indueixi a una pressió més elevada als alumnes graduats a matricular-se al batxillerat. Els tres anys de BUP i un de COU podrien ser un desincentiu per a aquells alumnes amb un rendiment escolar suficient però sense motivació forta per als estudis. D'altra banda, no sembla que hagi augmentat el fracàs en el batxillerat malgrat aquesta «compressió». De fet, la introducció d'itineraris a 4t i a 3r d'ESO semblen «avançar» de nou el batxillerat amb les tradicionals àrees de «lletres» i «ciències».

La formació professional de grau superior, segurament la gran innovació de la LOGSE (més que innovació, recuperació i realització d'una vella idea de l'LGE), no esdevé una alternativa real a la universitat, ja que no ha fet disminuir la quantitat d'alumnes que hi arriben. És més, ha contribuït a fer-la augmentar, ja que aproximadament un de cada cinc estudiants que es matriculen al CFGS ingressen a la universitat amb la quota de FP. Això vol dir que, més que alternativa, és una via secundària d'accés a la universitat per a alumnes que suspenen la selectivitat o als quals no toca la carrera que voldrien. En aquest punt, ni la LOCE ni la Llei de FP modifiquen res. Tampoc no diuen res de la connexió entre els CFGM i els CFGS, qüestió que té una gran demanda, que fa tres anys que s'experimenta amb cursos pont i que podrà modificar els fluxos entre l'ensenyament acadèmic i professional de forma substancial.

14. De fet, ha convertit l'ensenyament mitjà en el nivell modal o normal de l'escolarització en substitució del nivell primari, cosa que va començar amb l'aplicació de l'LGE (Carabaña, 1988) i s'ha consolidat amb la LOGSE.

Finalment, les noves regles de joc de la LOCE no crec que modifiquin substancialment els fluxos d'estudiants de l'ensenyament secundari obligatori al postobligatori. Podrà certificar els itineraris reals que ja s'estaven donant als instituts (a partir dels crèdits variables, de reforç, etc.) o refer la connexió de fracàs o «títol devaluat» de l'ESO amb la formació professional, però dubto que pugui modificar substancialment aquestes tendències reflectides als fluxos d'alumnat, que s'han mantingut a través de diferents sistemes. I és que, com deia Crozier, la societat no es canvia amb decrets. Si més no, no es canvia només a còpia de publicar decrets al butlletí oficial.

Bibliografia

- AD (1999). *Informe España 1998. Una interpretación de su realidad social*. Madrid: Fundación Encuentro.
- CARABAÑA, J. (1988). «Sobre educación y mercado de trabajo: los problemas de la Formación Profesional». A GRAO, J. (coord.). *Planificación de la educación y mercado de trabajo*. Madrid: Narcea.
- CROZIER, M. (1984). *No se cambia la sociedad por decreto*. Alcalá de Henares: Instituto Nacional de Administración Pública.
- GREEN, A.; LENEY, T.; WOLF, A. (2001). *Convergencias y divergencias en los sistemas europeos de educación y formación profesional*. Barcelona: Pomares.
- GRET (1997). *Fracàs escolar a l'ESO en la comarca del Vallès Occidental (exclusió escolar, insuficiència formativa i trànsit a la vida activa)*. Barcelona: ICE-UAB (mimeo).
- GUARDIOLA, P. (1999). «Análisis de los flujos educativos (bajo la LGE y LOGSE en la CARM)». Comunicació presentada a la VII Conferencia de Sociología de la Educación. La Manga del Mar Menor (Múrcia), 23-25 de setembre de 1999.
- MARCHESI, A.; MARTÍN, E. (1988). *Calidad de la enseñanza en tiempos de cambio*. Madrid: Alianza (Col. Psicología y Educación).
- MONTCADA, A. (1987). «Cien años de educación en España». A LERENA, C. (ed.). *Educación y sociología en España*. Madrid: Akal, p. 3-26.
- PABLO, A. de (1997). «La nueva formación profesional: dificultades de una construcción». *Reis*, núm. 77-78, p. 137-161.
- PEDRÓ, F.; PUIG, I. (1998). *Las reformas educativas. Una perspectiva política y comparada*. Barcelona: Paidós.
- PLANAS, J.; SALA, G.; VIVAS, J. (2001). *Le futur de l'expansion éducative en Espagne. Analyse prospective du système éducatif*. Barcelona: ICE-UAB (mimeo).
- PUELLES, M. (1991). *Educación e ideología en la España contemporánea*. Barcelona: Labor.
- UNESCO (1972). *A statistical study of wastage at school*. París: UNESCO-IBE.

Annex estadístic

Taula 1. Evolució de la distribució entre graduat i certificat escolar.

	Graduat	Certificat	% graduat	% certificat
1989-1990	72.916	31.365	70%	30%
1990-1991	70.852	31.865	69%	31%
1991-1992	68.712	29.145	70%	30%
1992-1993	66.936	27.229	71%	29%
1993-1994	63.069	24.799	72%	28%
1994-1995	59.224	23.084	72%	28%

Taula 2. Nombre de matriculats, repetidors i graduats de BUP i COU.

		1r BUP	2n BUP	3r BUP	COU	Aprovats COU
1990-1991	Matrícula	59.597	55.573	50.850	48.133	31.276
	Repetidors	8.250				
1991-1992	Matrícula	57.514	54.173	51.918	50.380	33.076
	Repetidors	8.038	9.079	9.094	11.058	
1992-1993	Matrícula	54.417	53.320	51.958	52.170	32.583
	Repetidors	7.696	8.593	9.513	11.948	
1993-1994	Matrícula	51.792	51.228	50.552	53.765	33.547
	Repetidors	7.527	8.751	9.400	13.479	
1994-1995	Matrícula	45.415	48.630	48.589	53.577	32.732
	Repetidors	6.806	8.336	9.073	14.010	

Taula 3. Taxes de repetició, promoció i abandó de BUP i COU.

		1r BUP	2n BUP	3r BUP	COU
1990-1991	Repetidors	13,5	16,3	17,9	23,0
	Promocionats	75,7	77,1	77,3	65,0
	Abandons	10,8	6,6	4,8	12,0
1991-1992	Repetidors	13,4	15,9	18,3	23,7
	Promocionats	77,8	78,4	77,5	65,7
	Abandons	8,9	5,8	4,2	10,6
1992-1993	Repetidors	13,8	16,4	18,1	25,8
	Promocionats	78,1	77,2	77,5	62,5
	Abandons	8,1	6,4	4,4	11,7
1993-1994	Repetidors	13,1	16,3	17,9	26,1
	Promocionats	77,8	77,1	78,3	62,4
	Abandons	9,1	6,6	3,8	11,5

Taula 4. Nombre de matriculats, repetidors i graduats de FP1 i FP2.

	1r FP1	2n FP1	1r FP2	2n FP2	3r FP2	Graduats FP1	Només títol FP1	BUP a 1r FP2	BUP a 2n FP2	Graduats FP2
1990-1991 Matricula	52.674	36.981	22.465	21.717	18.872	23.291	1.884	1.379	1.314	12.055
Repetidors	5.728	5.672	2.010	2.641	3.495					
1991-1992 Matricula	53.330	38.553	23.816	22.942	20.102	23.447	1.737	974	2.207	13.532
Repetidors	6.686	6.756	2.409	2.865	4.092					
1992-1993 Matricula	52.246	39.573	24.486	24.586	21.528	24.358	1.069	3.105	1.187	14.922
Repetidors	7.573	7.651	2.776	3.168	4.305					
1993-1994 Matricula	49.074	40.407	26.125	25.971	23.666	27.748	5.182	2.090	1.818	18.925
Repetidors	8.437	8.787	2.836	3.375	4.772					
1994-1995 Matricula	41.062	38.176	25.679	26.478	25.075	22.123	1.123	2.054	1.853	16.708
Repetidors	7.202	9.060	3.113	3.510	5.067					
1995-1996 Matricula	31.670	32.304	23.871	25.957	25.588	18.965	1.139	1.910	1.817	17.050
Repetidors	7.492	9.998	2.871	3.657	5.346					

Taula 5. Taxes de repetició, promoció i abandó de FP1 i FP2.

	1r FP1	2n FP1	1r FP2	2n FP2	3r FP2
1990-1991 Repetidors	12,7	18,3	10,7	13,2	21,7
Promocionats	60,4	55,3	79,5	73,7	63,9
Abandons	26,9	21,8	9,7	13,1	14,4
Abandons amb títol Provinents BUP		4,7	6,1	6,1	
1991-1992 Repetidors	14,2	19,8	11,7	13,8	21,4
Promocionats	59,9	48,3	84,9	75,1	67,3
Abandons	25,9	27,4	3,4	11,1	11,3
Abandons amb títol Provinents BUP		4,5	4,1	9,6	
1992-1993 Repetidors	16,1	22,2	11,6	13,7	22,2
Promocionats	60,5	53,6	84,9	76,8	69,3
Abandons	23,3	21,5	3,6	9,4	8,5
Abandons amb títol Provinents BUP		2,7	12,7	4,8	
1993-1994 Repetidors	14,7	22,4	11,9	13,5	21,4
Promocionats	59,3	50,8	80,8	77,0	80,0
Abandons	26,0	14,0	7,3	9,4	-1,4
Abandons amb títol Provinents BUP		12,8	8,0	7,0	
1994-1995 Repetidors	18,2	26,2	11,2	13,8	21,3
Promocionats	54,3	50,0	79,8	76,4	66,6
Abandons	27,4	20,9	9,1	9,7	12,0
Abandons amb títol Provinents BUP		2,9	8,0	7,0	

Taula 6. Accés a la universitat d'alumnes de COU i FP2.

	Aprovats COU	Aprovats PAAU	%	Graduats FP2	Places universitat	%
1990-1991	31.276			12.055		
1991-1992	33.076			13.532	5.114	38%
1992-1993	32.583			14.922	5.328	36%
1993-1994	33.547	29.265	87%	18.925	6.370	34%
1994-1995	32.732	28.635	87%	16.708	6.568	39%
1995-1996	31.827	28.635	87%	17.050	6.017	35%

Taula 8. Nombre de matriculats, repetidors i graduats d'ESO.

	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO	Aprovats 4t	Graduats	Certificats	Hi romanen	Total avaluats
1990-1991	Matrícula 1.349	1.258	4.100	3.738	2.151				
	Repetidors								
1991-1992	Matrícula 1.375	1.403	5.351	4.013	2.237				
	Repetidors 5	94	104	406					
1992-1993	Matrícula 1.544	1.538	7.367	5.151	3.161				
	Repetidors 2	131	91	604					
1993-1994	Matrícula 2.483	2.471	9.400	7.047	4.163				
	Repetidors 5	136	195	924					
1994-1995	Matrícula 4.365	2.585	18.613	9.447	5.513				
	Repetidors 3	127	784	947					
1995-1996	Matrícula 4.929	4.658	29.031	18.663		11.385	4.778		17.814
	Repetidors 8	117	126	1.232					
1996-1997	Matrícula 69.186	5.573	44.937	29.757		19.104	5.645	4.310	29.059
	Repetidors 38	139	304	2.336					
1997-1998	Matrícula 66.394	69.751	46.689	46.621		30.281	8.354	6.106	44.741
	Repetidors 77	197	197	3.357					
1998-1999	Matrícula 62.309	68.933	70.320	50.601		31.797	9.199	6.198	47.194
	Repetidors 197	2.349	563	5.634					
1999-2000	Matrícula 60.288	65.337	66.205	74.637		50.839	12.018	8.206	71.063
	Repetidors 326	2.604	836	5.786					
2000-2001	Matrícula 60.090	63.284	63.323	70.621					
	Repetidors 670	2.942	1.349	7.700					

Taula 9. Evolució del percentatge de graduats d'ESO.

	Matriculats	Graduats	% graduats
1990-1991	3.738	2.151	58%
1991-1992	4.013	2.237	56%
1992-1993	5.151	3.161	61%
1993-1994	7.047	4.163	59%
1994-1995	9.447	5.513	58%
1995-1996	18.663	11.385	61%
1996-1997	29.757	19.104	64%
1997-1998	46.621	30.281	65%
1998-1999	50.601	31.797	63%
1999-2000	74.637	50.839	68%

Taula 10. Taxes de repetició, promoció i abandó de l'ESO.

		1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO
1995-1996	Repetidors	0,8	3,0	1,0	12,5
	Promocionats	110,2	958,2	94,5	61,0
	Abandons	-11,0	-861,2	4,5	26,5
1996-1997	Repetidors	0,1	3,5	0,4	11,3
	Promocionats	100,5	834,2	96,3	64,2
	Abandons	-0,6	-737,8	3,3	24,5
1997-1998	Repetidors	0,3	3,4	1,2	12,1
	Promocionats	100,3	100,0	96,3	65,0
	Abandons	-0,6	-3,4	2,5	23,0
1998-1999	Repetidors	0,5	3,8	1,2	11,4
	Promocionats	100,7	94,8	97,9	62,8
	Abandons	-1,2	1,4	0,9	25,7
1999-2000	Repetidors	1,1	4,5	2,0	10,3
	Promocionats	100,1	94,9	95,0	68,1
	Abandons	-1,2	0,6	2,9	21,6

Taula 11. Nombre de matriculats, repetidors i graduats de batxillerat.

		1r	2n	Aprovats	Avaluats
1995-1996	Matrícula	6.073	3.602	2.650	3.555
	Repetidors	729	411		
1996-1997	Matrícula	12.016	4.215	2.813	4.122
	Repetidors	998	473		
1997-1998	Matrícula	20.133	8.414	5.457	8.025
	Repetidors	2.423	953		
1998-1999	Matrícula	58.473	14.771	9.760	14.075
	Repetidors	4.690	1.901		
1999-2000	Matrícula	57.353	43.855	28.458	41.323
	Repetidors	10.301	3.520		
2000-2001	Matrícula	54.210	47.652		
	Repetidors	9.573	9.945		

Taula 12. Taxes de repetició, promoció i abandó de batxillerat.

		1r	2n
1990-1991	Repetidors	9,7	16,8
	Promocionats	77,7	68,3
	Abandons	12,6	14,9
1991-1992	Repetidors	12,7	15,2
	Promocionats	69,2	74,0
	Abandons	18,1	10,8
1992-1993	Repetidors	13,4	14,6
	Promocionats	70,7	67,7
	Abandons	15,9	17,7
1993-1994	Repetidors	20,1	20,1
	Promocionats	64,1	81,5
	Abandons	15,8	-1,6
1994-1995	Repetidors	15,3	16,0
	Promocionats	67,0	71,3
	Abandons	17,7	12,7
1995-1996	Repetidors	16,4	13,1
	Promocionats	61,6	73,6
	Abandons	21,9	13,3
1996-1997	Repetidors	20,2	22,6
	Promocionats	62,1	66,7
	Abandons	17,7	10,7
1997-1998	Repetidors	23,3	22,6
	Promocionats	63,9	64,9
	Abandons	12,8	12,6
1998-1999	Repetidors	17,6	23,8
	Promocionats	69,0	66,1
	Abandons	13,4	10,1
1999-2000	Repetidors	16,7	22,7
	Promocionats	65,7	64,9
	Abandons	17,6	12,4

Taula 13. Nombre de matriculats, repetidors i graduats a CFGM.

		1r	2n	Graduats 1r	Graduats 2n
1996-1997	Matrícula	3.469		1.236	370
	Repetidors	0			
1997-1998	Matrícula	6.405		1.776	835
	Repetidors	0			
1998-1999	Matrícula	12.294	2.951	3.846	1.091
	Repetidors	0			
1999-2000	Matrícula	18.027	4.171	5.248	2.899
	Repetidors	1.176	202		
2000-2001	Matrícula	21.996	5.632		
	Repetidors	2.016	717		

Taula 14. Taxes de repetició, promoció i abandó als CFGM.

		1r	2n
1998-1999	Repetidors	10%	7%
	Promocionats	32%	37%
	Abandons	27%	56%
	Graduats 1r	31%	
1999-2000	Repetidors	11%	17%
	Promocionats	27%	70%
	Abandons	32%	13%
	Graduats 1r	29%	

Taula 15. Nombre de matriculats, repetidors i graduats a CFGS.

		1r	2n	Graduats 1r	Graduats 2n	Total graduats
1996-1997	Matrícula	6.533		440	1.860	2.300
	Repetidors	0				
1997-1998	Matrícula	11.662		529	3.699	4.228
	Repetidors					
1998-1999	Matrícula	11.845	5.685	719	5.193	5.912
	Repetidors	0				
1999-2000	Matrícula	16.553	7.584	1.051	6.729	7.780
	Repetidors	521	561			
2000-2001	Matrícula	20.364	10.451			
	Repetidors	882	961			

Taula 16. Taxes de repetició, promoció i graduació dels CFGS.

		1r	2n
1998-1999	Repetidors	4%	10%
	Promocionats	59%	91%
	Abandons	30%	-1%
	Graduats 1r	6%	
1999-2000	Repetidors	5%	13%
	Promocionats	57%	89%
	Abandons	31%	-1%
	Graduats 1r	6%	

Taula 17. Relació entre graduats en ESO i matriculats a CFGM.

		Matriculats CFGM amb títol d'ESO el curs següent	B/A
	Graduats ESO		
1994-1995	5.513	564	10%
1995-1996	11.385	1.320	12%
1996-1997	19.104	2.446	13%
1997-1998	30.281	5.175	17%
1998-1999	31.797	8.928	28%
1999-2000	50.839	13.743	27%

Taula 18. Relació entre graduats en batxillerat i aprovats a la selectivitat.

		Aprovats PAAU	B/A
	Graduats		
1997-1998	5.457	4.648	85%
1998-1999	9.760	8.223	84%
1999-2000	28.458	23.585	83%

Taula 19. Relació entre graduats en batxillerat i matriculats a CFGS.

		Matriculats CFGS curs següent	B/A
	Batxillers		
1997-1998	5.457	821	15%
1998-1999	9.760	2.257	23%
1999-2000	28.458	5.943	21%

Taula 20. Relació entre graduats de formació professional i accés a la universitat.

		Graduats FP2	Places assignades CFGS/FP2	C/A+B
	Graduats CGFS			
1997-1998	4.228	15.977	6.651	33%
1998-1999	5.912	14.045	6.612	33%
1999-2000	7.780			